

بو پاراستنی به هاگان . دهنگه بده به (۳۱۵)

له دوشمه کالی لیستی (۳۱۵) ی یه دگرتهوهی ایسلامی قوردستان

(به کر همه سدیق) کانیدی ژماره (۱) ی لیستی (۳۱۵) له سلیمانی : په لکشکردنی حکومه تی عیراقی بو ناوه دانگردنه وهی نهو ناوچانه ی به عس ویرانی کردبوون له بهرنامه و پروژه کانمان

وانه ئەمریکیه کان ..

ئه خلاقی مهدهنی

دانا نهو زهر عه لی

(۱۰) له دواهمین تهلقهی وانسه ئەمریکیه کاندا ههول ددهم که قسه له سهر بابه تیگی گرنک بکم، که تهویش بابه تی تهخلاقه مهدهنه کانسه. له سهره تاره وتمان که له سهمریکادا هینسه جیاوازیه کان زورن که تهسته مه باس له رهنگیگی گشتی یاخود سیستهمینی کۆمه لایه تی تا قانسه بکهین، بهلام دواجار

دهتوانین هیله کشتیهی کان سیستهمینی تهخلاقی بجهینه روو، که ده کریت به تهخلاقه مهدهنه کان ناریان بیهین. بیگومان تم سیستهمه تهخلاقیه له بۆشهوه دروست نه بووه و دین و نویسنی فدیله سوفانی رهشنه گری و تهو میراته سیاسییه که له باوکه دامه زرتیه ره کانیه تهمریکا و یه کهمین کۆچره کانهوه بو تهمریکا ماوه تهوه، ههموو کاربگه ریبان هیه له پیکهتیمان و شکلگرتنی تم تهخلاقانه دا.

گرنکترین شت له ژبانی مرؤفدا کاته، ههر بویه له گرنکترین تهخلاقی مهدهنی ئەمریکیه کانهوه دهست بیده کم، که زۆرتی کات و پایه ندبوونه به بهلین و مهوعیده کانهوه. بیگومان ههر پیش چورمان بو تهمریکا له بهغدا کۆمه لایه تی وانسه ناماده کاریان پی وینهوه و یه کم شتیش که وتیان دهیبت زور ناگاداری بین له تهمریکا، بریتی بوو له پایه ندبوون به کاتهوه، بهداخهوه دهلیم که یه کیک له نیشانه کانیه ناته دروستی رهحی کۆمه لگانه تیتمه، بریتیه لهو بیزیزییه که رهژانه له ههموو شوینه گشتی و تاییه تیبه کاندا بهرامبهر کات تهنجام ده دزیت لهو کاتیگه دهیانوت کاتژمیر (۹) مهه ستیان له کاتژمیر (۹) بو، نهک کاتیگی تر، ههموو رهژانگ وانیه به یانیانمان له کاتژمیر ههشتا و دهه گرت، رهژانگیان تهو پرؤفیسورهی که بریاربوو پیت له ولایه تیگی دیکهوه دههات، بویه پیش دهست بیکردنی وانه که، تهله فونی کردبوو بو بهرپرسی پرؤژه و پینی وتبوو که پینه دجیت پینج خولهک ده رنگ بکه ریت، بهلام ته نهها (۳) خولک ده رنگ کهوت. پایه ندبوون به کاتهوه لهو رهزه مهده نهوه سهرجلو ده گرتی که ههر مرؤفیک بو تهوی دیکه هیه تی، بهلام بهداخهوه که ناچارم دان بهو راسته ییدا بنسیم که دوا یسه مین رهژی گه شته گیشمان به شیک زور له هاوریکانمان فیری تهوه نه بوون که پایه ندین به کاتهوه. ته نانهت وای لیهاتبوو کاتیگه پین دهوین له فلان کاتدا ناماده بن، به شوخیسهوه دهیانوت: مه به ستیمان تهوه به به کاتی تهمریکی، نهک کاتی عیراقی. بیگومان ته گهر زیاتر برزین و بازنه ی قسه کانمان فراوانتر بکهین، تهوه ده گهینه بو راستیهی که تیمه پیوستیمان به پینداچوونه وه هیه به ناستی تهو کاربگه ریهی که دین هیه تی له گۆرینی سیستهمی تهخلاقیماندا.

تهو سیستهمه تهخلاقیهی که دینه کان بانگه شهی بو ده کهن، لیوانلیوه له جوانترین و بالترین تهخلاقه کان و زۆریه ی زوری کۆمه لگانه کانیه دیناش لهو ژیر کاربگه ری یه کیک یان چه ند دانسه لهو سیستهمه تهخلاقیه دان، بهلام زور گرنکه که دانه سیستهمانه له کۆمه لیکه فرمانی دینیسهوه بکهینه به شیک له نه ریتی خه لکی و (حزرتی عدلی) وتهنی گیان بکهین به بهری کتیه مردهوه کاندا. بو نمونه، تاشکرایه که درو نه کردن و راستگری یه کیکه له ههره بهها بالاکانی دین، بهلام کاتیگه تم بهه ایسه ته نهها وهک بابه تیگی وه عجز ده مینیتسهوه و ته نهها بو پر کردنه وهی کاتی وتاره کان به کار دیت، تهوا نهک کاربگه ر نایت له دروستکردنی تاکیکی راستگۆدا، بهلکو خوی بوخوی نه ییته درۆیه کی تر و خه لکی فیری باسکردنی راستگۆیه بهلام به تهنجامدانی درو تهین. دل بهی خودا و دمه پر له یاخودا ته بن. ته مه ییش بو ههموو بهها و تهخلاقه کانیه دیکه راسته.

یه کیکه دیکه له تهخلاقه مهده نیه کانیه کۆمه لگانه تهمریکی بریتیه له رهزگرتن له کار و ههولندان. زۆریک له خه لکانی ولاتی خومان لایان وایه که گه لی تهمریکی خاوه نی زیره کیه کی تهوتو نین و خه لکانیکی ته مه لن له رووی زانیاریسهوه. تم قسه ییش تا راده یه کی زور راسته و تهمریکیه کان خۆشیل دلی پیدا ده نین، بهلام تهوه ی وایکردوه که تهوان له ههموو گه لانی دیکه ی دویا جیاواز بن، تهوه یه که ته گهرچی تهوان خاوه نی فدیله سونی گهروه و سیاسی و بیرمه ندی ناسراو نین، بهلام خلیفی ئیراده یه کی له بن نههاتوون بو کارکردن. له تهمریکادا کار زور گرنکتر و پر پایه خته له گوفتار. تهوه ی تۆ نه یکه ییت بو نیشتمان، زور مه زرتی لایان له وه ی تۆ نه یلیت بو نیشتمان. ههر بویه سه ربازی تهمریکی ریز و شکۆیه کی گه وه ری هیه لای تهمریکیه کان، بهو حوکه یه که سه رباز که گه سیه کی ژبانی خوی ته کاته قوربانی تهوانی دیکه. تهمریکا له سهر تایدیابه ک بوئیدا نراوه، نهک له سهر خوین، تاین یان ره گه زیکی دیاربیکراو، ههر بویه ده یین زور تاسایه به لایه وه که کهسانی شاره زا و چالاک له چواره وری دویاره بسات بو تهمریکا و بیانکاته هاولاتی تهمریکی. چه ندین که سیش به تابه ییت له رسته ی ته ندازیاران له چه ند مانگی پی شووا له کوردستانی خومانسهوه بانگه شتی تهمریکا کراون و بوته ته هاولاتی تهمریکی.

بیگومان هیچ یه که له تهخلاقه مهده نیانه و هی تریش ته نهها تابه ییت به تهمریکا نین، بهلام ههولتیگی جدیدیان گه ره که بو تهوه ی تیمه ش هاولاتیته ی تهوه تهخلاقه تانه له نه ست و میژوو و فره هنگی خوماندا بدۆزیه وه و په ره یان پی بدهین.

یاسا بن، بهو هویه ی په رله مان ده سه لاتی یاسا دانانه. لهو باره یه وه وتی: "تینینیم کردوه په رله مان پیوستی به جوجۆلی یاسایی هیه، پینشم وایه تهوانسه ده چه نه په رله مان ده ییت به شی هه ره زوری کهسانی یاسایی بن، ته گهرچی شاره زای بواره کانی تریش پیوسته بهلام به پله ی یه کم پیوسته که سان و شاره زایانی بواری یاسا بن، چونکه ته گهر وانه بوو تهوا ده قه یاسایه کان که موکوری تیده که ریت." (به کر همه سدیق) به شیکه کیشه کانی نار په رله مان بو دوو خال ده گه ریتیه وه، لهو باره یه وه ده لیت: "به شیکه کیشه کانی په رله مان بو تهوه ده گه ریتیه وه تهو خاله گرنکه ره چار ناکریت که پیوسته زۆریه په رله مان تاران شاره زای یاسا بن، به شیکه تریشی نه بوونی ئیراده یه کی راسته قینه یه بو ده برینی شته کان، چونکه کیشه که لیره ده تهوه یسه ته ندام په رله مانه کان له قالی پرؤژه یه کی جزییدا پالیوران، کهسانی شاره زا له بواره که ده ته چونته پیوسته، بو نمونه پیوسته تهوه که سه ی ده کریته وه زیری ته دروستی بز شیک ییت، هاوکات کاری په رله مان تار کاریکی یاسایی و ده ییت له تابه ته نه دی خوی پالیوریت."

(به کر همه سدیق) کانیدی یه کگرتوی نیسلا می کوردستان ده رباره ی پرؤژه و بهر نه ی بو چونه په رله مان بهم شیوه یه بو کگرتوو دا: "بهرنامه به شیکه زوری په یوه دی هیه به مه سه له ی قه ره بوو کردنه وه، به شیکه تری په یوه دی هیه به ناماده نه بوونی گه جه وه یه له بواری په یوه بر دندا، سه باره ت به توژی ژن، واکریت ژن وه ژن بیرنه کاته وه بهلکو وه مرؤف بیر بکاته وه، چونکه تهو خه مه ی که ژن هیه تی خه می ژن نیسه به ته نهها، بهلکو خه می مرؤفه. یا تیمه تهو نه رته ته یه رتین ژن ته نهها بو ژن پر بکاته وه، پویش بو پیار بیر بکاته وه، بهلکو با

یاسا بن، بهو هویه ی په رله مان ده سه لاتی یاسا دانانه. لهو باره یه وه وتی: "تینینیم کردوه په رله مان پیوستی به جوجۆلی یاسایی هیه، پینشم وایه تهوانسه ده چه نه په رله مان ده ییت به شی هه ره زوری کهسانی یاسایی بن، ته گهرچی شاره زای بواره کانی تریش پیوسته بهلام به پله ی یه کم پیوسته که سان و شاره زایانی بواری یاسا بن، چونکه ته گهر وانه بوو تهوا ده قه یاسایه کان که موکوری تیده که ریت." (به کر همه سدیق) به شیکه کیشه کانی نار په رله مان بو دوو خال ده گه ریتیه وه، لهو باره یه وه ده لیت: "به شیکه کیشه کانی په رله مان بو تهوه ده گه ریتیه وه تهو خاله گرنکه ره چار ناکریت که پیوسته زۆریه په رله مان تاران شاره زای یاسا بن، به شیکه تریشی نه بوونی ئیراده یه کی راسته قینه یه بو ده برینی شته کان، چونکه کیشه که لیره ده تهوه یسه ته ندام په رله مانه کان له قالی پرؤژه یه کی جزییدا پالیوران، کهسانی شاره زا له بواره که ده ته چونته پیوسته، بو نمونه پیوسته تهوه که سه ی ده کریته وه زیری ته دروستی بز شیک ییت، هاوکات کاری په رله مان تار کاریکی یاسایی و ده ییت له تابه ته نه دی خوی پالیوریت."

(به کر همه سدیق) کانیدی یه کگرتوی نیسلا می کوردستان ده رباره ی پرؤژه و بهر نه ی بو چونه په رله مان بهم شیوه یه بو کگرتوو دا: "بهرنامه به شیکه زوری په یوه دی هیه به مه سه له ی قه ره بوو کردنه وه، به شیکه تری په یوه دی هیه به ناماده نه بوونی گه جه وه یه له بواری په یوه بر دندا، سه باره ت به توژی ژن، واکریت ژن وه ژن بیرنه کاته وه بهلکو وه مرؤف بیر بکاته وه، چونکه تهو خه مه ی که ژن هیه تی خه می ژن نیسه به ته نهها، بهلکو خه می مرؤفه. یا تیمه تهو نه رته ته یه رتین ژن ته نهها بو ژن پر بکاته وه، پویش بو پیار بیر بکاته وه، بهلکو با

"خوبالوتن مافیکی سروشتی و یاسایی ههر که سیکه، تا منیش بتوام له مه ودا ی کار و پسپوزیه ی خومدا بتوام کار بکم"

تهو پسپوزی بواری یاسا له هه مان کاتدا کانیدی لیستی ژماره (۳۱۵) ی یه کگرتوی نیسلا می باس له وه ده کات که پیوسته زۆرتین یاسایی ههر که سیکه، لهو باره یه وه ده لیت:

هاوکات که وهک پاریزه ریکی دلسوز و لیهاتوو له که یسی هه لجه کاره کانی بهر په ری شاره زا یه وه په رتیه ده برید، تینستاش له هه ولی به ده ستیهانی قه ره بووی مادیه بو که سوکاری قوربانیان. له گشتو گویه کی ره ژنامه ی کگرتوو پینی وایه خۆ پالوتن مافیکی سروشتی و یاسایی ههر که سیکه، لهو باره یه وه ده لیت:

(ئوسامه جه میل) کانیدی ژماره (۱) ی لیستی (۳۱۵) له هه ولیر:

ئه گهر فروفیل نه بیته موفاجه ئه ی گه وره ده بیته

جیاوازییه ی نه چاره به که می راده ی ته زویر و فروفیل ده ره که ریت، که می راده ی هه ولدان بو گۆرینی ته نامه کانی هه لپژاردن. **کگرتوو:** چاره یی ده که ییت فروفیل وه جارلی پی شوو به ره وه وامی هه بیته؟ **ئوسامه جه میل:** فروفیل ههر ده بیته، ته گه نه ییت موفاجه ئه ی گه وره ده بیته، بهلام گه رته که له وه دایه ته زویر و فیل و پینشکاری به بهرنامه ده کریت، واته پینش نه خه شی بو ده کیشریت، تاین تهم چاره له جاری پی شوو که مته ر یان زیاتره؟ تهوه تا رهژی هه لپژاردن ناتوام هیچ بلیم، بهلام دلنیام ته گهر ههر نه کریت زور شتیکی سه بر ده بیته.

کگرتوو: واته تالییه ت و شیوازه کانی ته زویر و گۆریکاری ده گۆرین به گۆرانی قوناغه کانی هه لپژاردن؟ **ئوسامه جه میل:** وهک چۆن تالییه ت و شیوازه کانی ته زویر و فروفیل ده گۆردین، له بهرامبهر ی شدا تالییه ت و شیوازی بهر نه نگار بوونه وه ی فروفیلش ده گۆرین.

کگرتوو: چۆن ده وانه یته خواست و داواکارییه کانی جه ماوه ر؟ **ئوسامه جه میل:** من وهک پینش تریش وتومه جه ماوه ر زور هوشیاره و داواکاری زوره، به ره ده و امیش دهنگی دیت بو داخواری زیاتر، بهلام به داخه وه خوی هه لیتستی لاوازه بهرامبهر جیه یی نه کردنی تهو داواکارییه نه. **کگرتوو:** واته پیته وایه له سه ره می تهو داواکارییه ی له ریتیان و نار په زیه تیبه کاندا ده ره ده یو رین، بهلام وهک پیوست به دی نه هاتوون؟ **ئوسامه جه میل:** ده توانین بلین ره ژانه سه ر جاده کان تانینستا شیوازیکی نوخه ی به خه وه بیسیوه، وهک ده رجسوه کان داوی دامه زراندن ده کهن، فره مانبه ر داوی موچه زیاد کردن

بۆ زیاتر هه نکاران به مه به سستی به ده ستیهانی چاکترین و باشرین شت بو گه لی کورد. **کگرتوو:** هه ست ده که ییت کوتله ی یه کگرتوو له چار ساتی رابردودا بناغه یه کی پته وه ی دانابیت بو سرکه وتی لیستی (۳۱۵) ی یه کگرتوو؟ **ئوسامه جه میل:** به لی.. بیگومان.. تهو پینج ته ندامه ی یه کگرتوو له به غدا تانوییه نه ئیشی زور باش بکن، و هه نکاری زور باشیش بنین، بهلام گرنک تهوه یه تا چه ند خه لک له ناستی تهو هه ولاته و تهو نیشانه ی تهواندایه، بو ئه یی بتوانیت کار دانه ویه کی

باشی هه بیته بهرامبهر سه ره که وتی لیستی (۳۱۵). **کگرتوو:** خالی تیمیازی لیستی (۳۱۵) له چه دایه پیشت؟ **ئوسامه جه میل:** له سه ره خویبه ک به ته نهها دابه زویه، له دلسۆزی پالیوراوه کانی، له قورسایی یه کگرتوی نیسلا می کوردستان که تم چاره هه موو ته ندامانی مه کته بی سیاسی و سه رکر دایته ی به قورسایی ته واری خویانه وه دینه ناو پرۆسه ی هه لپژاردنه که وه. **کگرتوو:** که واته جیاوازیه کی زور ده یینریت له لیستی نه چاره ی یه کگرتوو بهراورد به پینش بویه تومیدی سه ره که وتی زۆریی لی ده کریت؟ **ئوسامه جه میل:** بیگومان وایه، بهلام تهو

یاسا بن، بهو هویه ی په رله مان ده سه لاتی یاسا دانانه. لهو باره یه وه وتی: "تینینیم کردوه په رله مان پیوستی به جوجۆلی یاسایی هیه، پینشم وایه تهوانسه ده چه نه په رله مان ده ییت به شی هه ره زوری کهسانی یاسایی بن، ته گهرچی شاره زای بواره کانی تریش پیوسته بهلام به پله ی یه کم پیوسته که سان و شاره زایانی بواری یاسا بن، چونکه ته گهر وانه بوو تهوا ده قه یاسایه کان که موکوری تیده که ریت." (به کر همه سدیق) به شیکه کیشه کانی نار په رله مان بو دوو خال ده گه ریتیه وه، لهو باره یه وه ده لیت: "به شیکه کیشه کانی په رله مان بو تهوه ده گه ریتیه وه تهو خاله گرنکه ره چار ناکریت که پیوسته زۆریه په رله مان تاران شاره زای یاسا بن، به شیکه تریشی نه بوونی ئیراده یه کی راسته قینه یه بو ده برینی شته کان، چونکه کیشه که لیره ده تهوه یسه ته ندام په رله مانه کان له قالی پرؤژه یه کی جزییدا پالیوران، کهسانی شاره زا له بواره که ده ته چونته پیوسته، بو نمونه پیوسته تهوه که سه ی ده کریته وه زیری ته دروستی بز شیک ییت، هاوکات کاری په رله مان تار کاریکی یاسایی و ده ییت له تابه ته نه دی خوی پالیوریت."